

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capivlm II. Ex litteris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

que bene notavit hic Barbofa n. 2. necessarium enim est ad hoc impedimentum, ut uxor v. g. cooperata fuerit, seu activè concurrerit, videlicet consilio, mandato, aut facti executione ad necem mariti, unà cum viro; & quidem ex intentione id egerint, ut post mortem illius inter se contrahere possint secundum doctrinam Sanchez cit. d. 38. n. 13. *argum. cit. c. si quis, & c. sequentis*, cum enim id frequenter accidere possit, ut duo, mutuo amore illecti, conspirarent in mortem conjugis, ut inter se contrahere possent, idè merito ad hanc occasionem retundendam, impedimentum matrimonium dirimens introductum est. Quare nihil interest, si uxor aliqua cum viro conspirarit in mortem mariti sui, si uxor cum muliere aliqua conspirarit in mortem uxoris suæ, dummodo occisio secuta sit, prout ex *cit. c. & alij* juribus clarè colligitur. De eo dubitatur, num ad incurrendum hoc impedimentum sufficiat, si uxor necem mariti, à viro aliquo, intentione matrimonij cum ipsa contrahendi patratam, postea rescians, ratam habeat. Regat *cum Gloss. fin. hic Ioan. And. n. 7. & Abbas n. 10.* rationem bene dat *Gloss.* quia edictum hoc statuens impedimentum, prohibitorium est, idè non extendendum ultra casum expressum; quare etsi satis constet *ex c. si qua mulier c. c. 31. q. 1.* consulentem, & mandantem homicidium fieri, inter insidiantes, & machinantes enumerari, & idè hoc pœnali edicto comprehendi, nullibi tamen est expressum de ratum habente. Cùm igitur hæc juris æquiparatio (ut ratum habens mandanti æquiparetur *Reg. 10. in 6.*) fictio quædam sit, non debet in hoc casu introduci, quandoquidem re ipsa, & verè non est mandatum, aut ullus influxus in necem. Quare tamen generalis regula sit, quòd ratihabito subsequens mandato æquiparetur *cit. Reg. 10.* & quidem etiam in pœnis, uti constat *ex c. cum quis 23. de sentent. excommunicationis in 6.* ubi decernitur, eum, qui Clerici occisionem suo nomine factam (id enim necessarium est, ut ratihab-

bitio mandatum censetur) postea ratum habet, excommunicationem contrahere, & ita docent *Bart. & alij in l. 1. §. sed et si. ff. de vi*, attamen excipiendum est à regula, nisi lex pœnam, seu impedimentum ac inhabilitatem aliquam ex speciali consideratione decreverit, quòd aliquis ad delictum activè concurrerit, tunc ratum habens, quod factum est, non potest æquiparari mandanti, cùm verè non concurrerit, sive moraliter, sive physice, cùm ad præteritum non sit potentia; quâ ipsâ ratione ratam habens occisionem Clerici, nec irregularitatem, nec damni refarciendi obligationem contrahit, eò quòd etiam hæc obligationes requirant influxum causalem, qui in ratihabente non est, cùm nullus possit esse causalis influxus, in opus penitus transactum, uti dixi.

CAPITVLVM II.

Ex litteris.

PARAPHRASIS.

Judæus ad fidem Christi conversus uxore in Judaismo persistente petijt à iudice, ut filius quadriennis sibi relinqueretur, ad fidem Catholicam etiam perducendus; sed mater se opposuit, quòd puer infans esset, idèoque potiùs materno, quàm paterno solatio indigens, sibi que antepartum onerosus, in partu, & post partum laboriosus fuerit; quocirca etiam matrimonium non à patre, sed à matre nomen acceperit; atque idè puerum convenientius apud ipsam mansuram. In hac controversia respondet Gregorius IX. cùm filius non in matris, sed patris, cujus & familiam sequitur, potestate consistat, atque in tali ætate filius non debeat permanere apud eas personas, de quibus suspicio esse possit, quòd salutem, aut vitam ejus insidiantur; insuper post triennium ætatis apud patrem, si suspectus non sit, ali debeat, & educari; ob

Hhh 2

has

has causas, maximè autem in favorem Fidei Christianæ, patri puerum assignandum esse.

SUMMARIUM.

1. *A matre matrimonium accepit nomen.*
2. *Filius legitimus in Patris potestate, & cura est.*
3. *Facto divortio cuiuslibet liberi adjudicandi?*

1 Notandum primò, Matrimonium à matre nomen accepit, quia in prolis generatione, qui est finis matrimonij, mater magis, quàm pater laborat, & affligitur. Ita Sánchez de mat. in proamio n. 4. At verò patrimonium à patre dicitur, quia ad patrem potius, quàm ad matrem pertinet, necessaria providere.

2 Notandum secundò, Filius in patris potestate & cura est, *Institutis de pat. potest. S. ult.* non in potestate matris. *l. mulierem s. cod. de adop.* & dixi *l. 3. r. 4. c. 8. n. 1.* Quare & nomen & familiam patris, non matris filij sequuntur, *inst. de legit. agnat. tutel. S. autem in fine.* Excipe, quòd pater filium illegitimè natum etiam naturalem in potestate non habet *inst. de nupt. S. ult.* nam sicuti dicitur *eodem tit. in principio*, in potestate nostra sunt liberi, quos ex justis

nuptijs procreavimus; si tamen principis curæ traditus sit filius, vel per subsequens matrimonium legitimatus, in patris potestatem redigitur *est. s. ultimo.*

Notandum tertio. Facto divortio inter conjuges pater saltem post triennij exatam, cum à matris uberibus, & lactatione præ abstractus est, jus habet in filium, ut pater ipsum, & sub cura ejus permaneat, ut patet dicitur, & docuit Sylv. v. filius q. 21. Sánchez 10. de mat. disp. 20. n. 1. Limitari nomen debet, quòd præcipue spectandum est commodum filij, seu apud quem pariter tutius, & sine periculo mansurus sit, abo- que tradi debet fideli, & non infideli, ut hic, & tradit Sylv. & Sánchez, locuplet. l. 1. qui alere possit, non inopi, ideoque publico arbitrio opus est. *l. unica cod. divort. l. 1. Denique attendendum, uter causam divortio dederit, prout dixi l. 5. r. 10. p. 1. c. 1. n. 19.*

Coroll. Plures causæ fuerunt, ob quas mulier à petitione pueri repulsa fuerat, ea tamen præcipua, quia ob fidei favorem, atque perversiōis periculum, puerulus ipse relinqui non debeat, & si ponamus infantiam, seu cunas adhuc eum fuisse; summa enim est ratio, quæ pro Religione facit. *L. Sunt persona 43. ff. de Religiosis &c.*

